

1

יד, ה ויהפְרֵךְ לְבָבֶ פַּרְעָה.

MESHECH CHOCHMA

ו נא ז כח א

מגילתא (בשלה פرشה א) : ר' יוסי הגלילי אומר, משל (למה הדבר דומה, לאדם שנפלה לו בית כור בירושה, ומקרה בדבר מועט) הילך הלוקח ופתח בה מעינות (ונטע בה גנות ופרדסים, והתחיל המוכר ליוחנק על שניתו ירושתו, בדבר מועט, כך נעשה למצרים שלחו ולא ידעו מה שלחו, עליהם מפורש בקבלה שיר השירים ד, יד : שלחיך פרדס רמנונים). רשבי אומר, משל (למה הדבר דומה, לאחד שנפל לו פלטריות במדינת הים בירושה ומקרה בדבר מועט), והילך הלוקח וחפרה, ומצא בה אוצרות כסף (ואוצרות זהב ואבני טובות ומרגליות, התחיל המוכר ליוחנק. כך עשו מצרים שלחו ולא ידעו מה שלחו דכתיב "מה זאת עשינו" וכו'). פלני במא דפלייג בפרשנה בא פרשה ה, שר' מתיא בן חרש אומר, (מן מה הקדים לקיחתו של פסח לשחיתתו ד ימים, "ואעbor עלייך ואראך והנה עתך עת דודים"), הגיע (שבועתו שנשבע הקב"ה לאברהם) שיגאל את בניו, ולא היה בידם (מצוות שתיעסקו בהם כדי שיגאלו, "שדייך נכונו ושערך צמח ואת ערום ועריה" — מכל המצוות), נתן להם (הקב"ה שתי מצוות: —) דם פסח ודם מילה. שיתעסקו בהם כדי שיגאלו... ר' אליעזר הקפר אומר, וכי לא היו בידם של ישראל ארבע מצוות שאין כל העולם כדי בהם: — (שלא נחשדו על העריות, ולא על לשון הרע, ולא שינו את שמו, ולא שינו את לשונן...). והנה לריה"ג היא כמו שדה שפתח הלוקח בה מעינות ועשה אותה שדה פוריה, כי לא היו מוכשרים מן צד עצם רק בעוזר ובציווי האלק. מה שאין כן לר' אליעזר שהיו בתולדם מיושרים ומוכשרים לכל דבר טוב ומועיל, רק שחשכת גלותן האFINAL זוהר לבם ויושר מזגם ותכוונתם הטוב, דומה לחפר לocket ומצא בה אוצרות כסף וזהב, וזה ברור.

AVROM SILVER JCA
7 SHEVAT 5778 23-1-18
R. GOLD
PARSHAT B'SHALACH

2

וְפָרָעָה הַקֹּרֵב נִשְׁאָר בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-עַיְלָם (תְּהִלָּה מִצְרָים אֲנָסָע אַחֲרֵיכֶם וַיַּרְא אֶמְדָן וַיַּצְעַק בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶל-יהוָה: נִיאָמָר אֶל-מֹשֶׁה הַמְּבָלִי אִזְׁנָקְבָּרִים בְּמִצְרָיִם לְקַחְתָּם לְמוֹת בַּמְּדָבָר מִהִזְעָת עֲשֵׂית לְנוּ יְהוָה צָאנוּ מִמִּצְרָיִם: הַלְאֵיךְ תִּקְרַב אֲשֶׁר דִּבְרָנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרָיִם לְאמֹר תַּחֲלִל מִמְּנוּ וְגַעֲבֵה אֶת-מִצְרָיִם כִּי טוֹב לְנוּ עָבֵד אֶת-מִצְרָיִם מִפְתָּנוּ בַּמְּדָבָר: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם אֶל-תִּרְאֵה הַתִּיצְבָּו וְרָאוּ אֶת-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-יִעָשָׂה לְכֶם הַיּוֹם כִּי אָשֶׁר רָאֶיתֶם אֶת-מִצְרָיִם יְהוָה יְלַחֵם לְכֶם וְאַתֶּם תִּקְרְשׁוּ:

¹⁰ Pharaoh approached; the Children of Israel raised their eyes and behold! — Egypt was

¹¹neying after them, and they were very frightened; the Children of Israel cried out to HA
They said to Moses, "Were there no graves in Egypt that you took us to die in the Wilder
What is this that you have done to us to take us out of Egypt? ¹² Is this not the statement
we made to you in Egypt, saying, 'Let us be and we will serve Egypt'? — for it is better th
should serve Egypt than that we should die in the Wilderness!"

God's Assurance ¹³ Moses said to the people, "Do not fear! Stand fast and see the salvation of HASHEM th
will perform for you today; for as you have seen Egypt today, you shall not see them ever a
¹⁴ HASHEM shall do battle for you, and you shall remain silent."

MESHECH
CHOCHMA
אֱלֹק חַכָּמָה

יד, יד ה' ילחם לכם ואתם תחרישו: מילתה) (פרשה ב סעיף ו) : לא בשעה זו
בלבד ילחם לכם אלא לעולם ילחם כגדלים
של אויביכם¹. הביאור, שכעת באו בטענה
ובתשובה נצחת לה' למה הוציא אותם
מצרים, ועל זה ציריך הקב"ה מן הדין
לחום בעדם. לכן אמר להם שאף בשעה
שלא יהיה להם שום טענה על השם כמו
בימי סיסרא הוויח מלך הכושי, ובעתות
העתידות אשר אמר "ולנו בושת הפנים"
וכיו (דניאל ט, ז) כמו שהתגצל דניאל بعد
ישראל, גם אז ילחום באויביהם של ישראל.
זה שאמר ה' ילחם לכם בשעה שתהט
תחרישו, שלא יהיה לכם שום תביעה על
שם. — שיהיה לכם בושת הפנים לדבר —
גם אז ה' ילחם לכם, והבן!

(3)

יד, כד הרים להם חומה טמונת ומשמאליות. בהתבונן בדריכי התורה נראה כי במצבות מעשיות כמו עבודה זרה ועריות יש כרת וסקלה ושאר מיהות ומלכות. לא כן בנסיבות ומידות כמו מחולקת לשון הרע, רכילות, גולן או דמיון בו מלכות, דהיינו לאו הנימן לתשלומיין או דהוי לאו שאין בו מעשה. אולם זה דווקא ביחיד העושה, אבל אם הציבור נשחתין, בוה מצאנו להיפך. בירושלמי דפאה פרק א' משוחה

A.) דורו של דוד כולם צדיקים היו, ועל ידי שהוא בהם דילטוריין היו נופלים במלחמה. וכן, אבל דורו של אחאב, עובדי עבודה זרה היו, ועל ידי שלא היה בהם דילטוריין היו יורדים למלחמה ומגנחים שאם הציבור נשחתין בעובודה זרה ועריות על זה נאמר (ויקרא טו, טז) "השוכן אתם בתוך תומאתם". אבל

בנסיבות ומידות לשון הרע ומחלות, על זה כתוב (תהלים ג, ז) "רומה על השמים" וכיוון, בכינול סלק שכינתך מהם. גודלה מזו אמרו (יומא ט, א), שבמקdash ראשון היו

B.) עובדי עבודה זרה עריות (ושפיכות דמים) ובמקדש שני היו עוסקים בתרונות ובמצוות (ונגימות חסדים, ומפני מה חרב?) מפני שנתה חנן, (ללמדך שスクלה שנתה חנן כנגד שלוש עבירות: — ע"ז גilio רירות ושפיכות דמים). ושם שאלו, מה הם גדולים? — תננו עיניכם. בברית שחזרה לראשונים (ולא חזרה לאחוריונם), הרי adam הציבור נשחתין במידות, גרווע יותר מאם נשחתין בנסיבות. ולכו אמר רבינו יהונתן (פרק ח' חלק סנהדרין) דף

C.) כת, א: בא וראה כמה גדול כוחו של חם, שתרי דוד המבול עברו על הכל ולא נחתם גזה דין אלא על שפטטו ידיהם בגולן, דכתיב בראשית ג, יג) "הנני משחיתם כי מלאה הארץ חמס". שעל עריות דין צבור יש להם והיתה מרחם עליהם, אבל על נימוסיות לא יתכן. ולכו על חילול שבת בעונתוינו הרבנים שנחפטו, יאחר להם כי הם צבור, ואף בעבודה זרה אמרו בספריו "ויחנפס נורחתה" — שאין הציבור נורחתם. אבל כיוון שפרצטו בנימוסיות הולכים בחירות וחויצים לחומות ולגוזל, ונשחתו בנסיבות כי מהו כחיתתו טרת, או נקם נקם ה' ולא יאוחר. כי איז נחשוב להם? אם ניחדים, הא על מצאות. הוא נורחתין; ואם הציבור, הלא על נימוסיות הון יתמן! וכן בדור חמובל: — על גולן בלבד היה דין מיתדים, אבל כיוון "שהשתית כל

The proofs

- A. generations of David and Achav
- B destruction of 1st and 2nd Temples
- C. generation of the flood and the Tower of Babel
- D. Sin of the Egel and Sin of MERAGLIM

The observation

Torah does not legislate punishment for sins of a social nature such as LASHON HARA, slander, tale bearing, mach loches etc., only for transgression of a religious nature; idolatry, adultery, etc. This is true only if individuals sin. If however the community sins then the opposite is true. A community that commits social sins will be punished, whereas a community that for example desecrate Shabbat, HASHEM will treat them mercifully.

בשער דרכו", אם היה זו אותו כל ייחיד
לעצמם היה נכרת, ועל כרחך זו אונן
בחצטרף כצבור, והיו נכrichtין עכבר הגול.

D

ולכן מצאנו שעל העגל שהיה החטא בעבדה
זרת, מחל הקב"ה להם ונגרצה להם (שמות
לב, יד), אבל על מרגלים שהיה לשון הרע
וכפיות טובה לא מחל להם וגוגור "במדבר
זהה יתמו" (במדבר יד, כט—לג). ומזה אתי
ספר המדרש (מכילתא מדרש אבכיד) שהובא
ביביקוט (רلد). "והם ליהם חומה" — מלמד
שעמד סמאל ואמר: רבש"ע לא עבדו עבודה
זרה ישראל במצרים ואתה עושה להם נסים?
(והיה משמע קולו לשר של ים) נחמלא
עליהם חמה וביקש לטובעם [לכן כתוב "חמה"
— חסר ויו], הינו דעל הנסים שעשה להם
בוזיאם מצרים לא טען, ממש דהגן דהין
נשחתני כמו שעבדו עבודה זרה והפרו ברית
AMILAH, אבל מאושרין היו במצוות שלא היה
בهن לשון הרע, והיו אותבין זה אתה זה, יעוניין
מכילתא בא פרשה ה, ולכן בצדור הקב"ה
עשה להם נסים. אבל בימי, כשהונחו לארביע
כתות, יש אמרו נשוב מצרים⁸, הלשין
שאריך לדון אותם כייחדים⁹, והן נכרתין על
עבודה זרה, ואיך אתה עושה להן נסים?
ודו"ק.

אמנם המסתבל יראה דבריא קמא (פסוק
כב) כתוב "זהם ליהם חומה" בו"ז, רק
בכתב השני (פסוק כט) כתוב بلا וויין, ועל
זה דרש המדרש שנחמלא חימה. והוא,
דבראמת אמר להם "משכו מעבודה זרה והדבקו
במצאות"¹⁰ והם עשו תשובה על עבודה זרה,
שהאמינו בה, וכן מלא עזם וברש בניהם
ועבדיהם (שמות יב, מב—מו). ולכן לא היה
לצעוק על שהשם יתברך עשת להם נסים
במצרים בתוצאות ביד רמה בעמוד אש וענן.
רק כאן שאמרו מצרים (פסוק כה), "אנוסה
מן ישראלי כי ה' נלחם להם למצרים", הלא
הודו כי ה' נלחם, וחזרו בהם וו לנוס מפניהם,
אם כן גם הם עשו תשובה! [ומפני זה זכו
לקברות — רשב"ם דף קich¹¹], על זה צעק
הלא אם ישראלי עבדו עבודה זרה במצרים
ונחמל להם, אם כן מפני מה הללו ניצולים
ותללו. יהיו נטבעים: על זה השיב הקב"ה
(מכילתא שם) שוטה (שבועלם) וכי מפני ישוב
עבדות, הלא לא עבדו אלא מתוך שעבדו
ומתוך טרוף הדעת¹²? אבל התשובה שפירש
מעבודה זרה ושחטו תועבת מצרים לעיניהם
היו מתוך ישוב ומתחור ההרוווחה, דששה
חדשים בטל השעבוד מהם כיוון שהחלו
המכות¹³. אבל המצרים הוא להיפר, שעבדו
עבודה זרה מתוך ההרוווחה והשלות, והתשובה
היתה מתוך הטרוף שנחמו ביהם, ולכן הם
נטבעים ויישרל עשה להם נסים. יtan הש"ת
שבני ישראל ישבו לה מתוך הרוווחה, אמן!